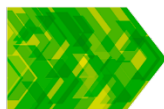

Проект фінансується
Європейським Союзом

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

ДІАЛОГ
ЗІ СПРИЯННЯ
ТОРГІВЛІ

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

ГРОМАДСЬКИЙ МОНІТОРИНГ РОБОТИ МИТНИХ ОРГАНІВ: ВИСНОВКИ та рекомендації

Андрій БУТІН, старший науковий співробітник ІЕД
Ірина ФЕДЕЦЬ, старша наукова співробітниця ІЕД

М. Київ

28 листопада 2018 року

Спрощення процедур торгівлі: регіональний аспект

2

- ІЕД реалізовує проект «Діалог зі сприяння торгівлі», що складається з дослідницьких, моніторингових та адвокаційних компонентів

ДІАЛОГ ЗІ СПРИЯННЯ ТОРГІВЛІ

Проект «Сприяння розвитку торгівлі за рахунок сприяння діалогу між представниками громадянського суспільства й органами державної влади (Діалог зі Сприяння Торгівлі)»

 Термін виконання:
квітень 2014 -
грудень 2018

 Загальна мета:
зміцнення потенціалу бізнес-асоціацій і НУО щодо визначення і сприяння реалізації заходів політики зі сприяння розвитку торгівлі, що створює підґрунтя для успішної інтеграції України у світову економіку взагалі й подальшу інтеграцію в ЄС зокрема.

- Частина роботи проекту – адвокаційні кампанії у регіонах
- 2018: відкритий конкурс ґрантів для організацій у регіонах, які провели уніфіковану громадську оцінку (моніторинг) роботи обласних митних органів

Методологія проведення громадського моніторингу (1)

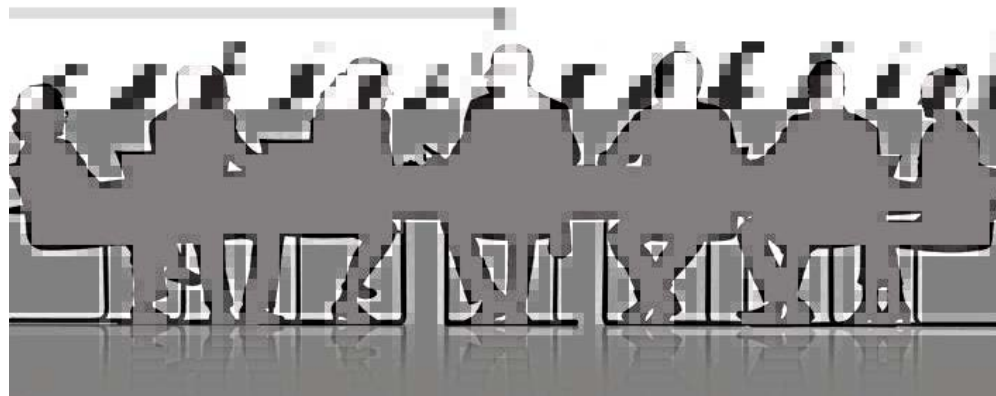
- **Інструментарій:** розроблений ІЕД для моніторингу
 - метод напівструктурованих глибинних інтерв'ю (гайди і анкети)
 - єдиний для всіх шести областей, однакова інформація
 - запитання в інтерв'ю:
 - на якій митниці здійснюють мите оформлення
 - переваги та недоліки роботи місцевої митниці
 - пропозиції респондентів щодо покращення її роботи
 - оцінка роботи механізму «єдиного вікна» на митниці
 - оцінка поінформованості щодо нововведень на митниці

Методологія проведення громадського моніторингу (2)

4

- **Вибірка:** для представлення позицій різних зацікавлених сторін інтерв'ю були проведені з суб'єктами ЗЕД, митними брокерами, представниками ТПП, митних та контролюючих органів
- **Моніторинг:** організації, обрані на конкурсі, провели оцінку роботи принаймні однієї обласної митниці. За результатами моніторингу підготували позиційний документ та провели обговорення
- **Узагальнення:** ІЕД проаналізував та підсумував результати моніторингу

Організації-партнери у регіонах

■ Обрано 6 організацій-партнерів:

- ГО «Агенція міжнародної співпраці», м. Луцьк;
- ГО «Асоціація регіональних засобів масової інформації», м. Чернігів;
- ГО «Вінницька обласна організація «Спілка підприємців «Стіна», м. Вінниця;
- ГО «Громадський рух «Нова економічна політика», м. Хмельницький;
- ГО «Луганська обласна агенція розвитку громад та регіону «Слобожанщина», м. Луганськ;
- ГО «Центр стратегічного розвитку та реформ», м. Тернопіль.

Проект фінансується
Європейським Союзом

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

ДІАЛОГ
ЗІ СПРИЯННЯ
ТОРГІВЛІ

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

ОЦІНКА ДІЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА ТА МИТНИХ ПРОЦЕДУР

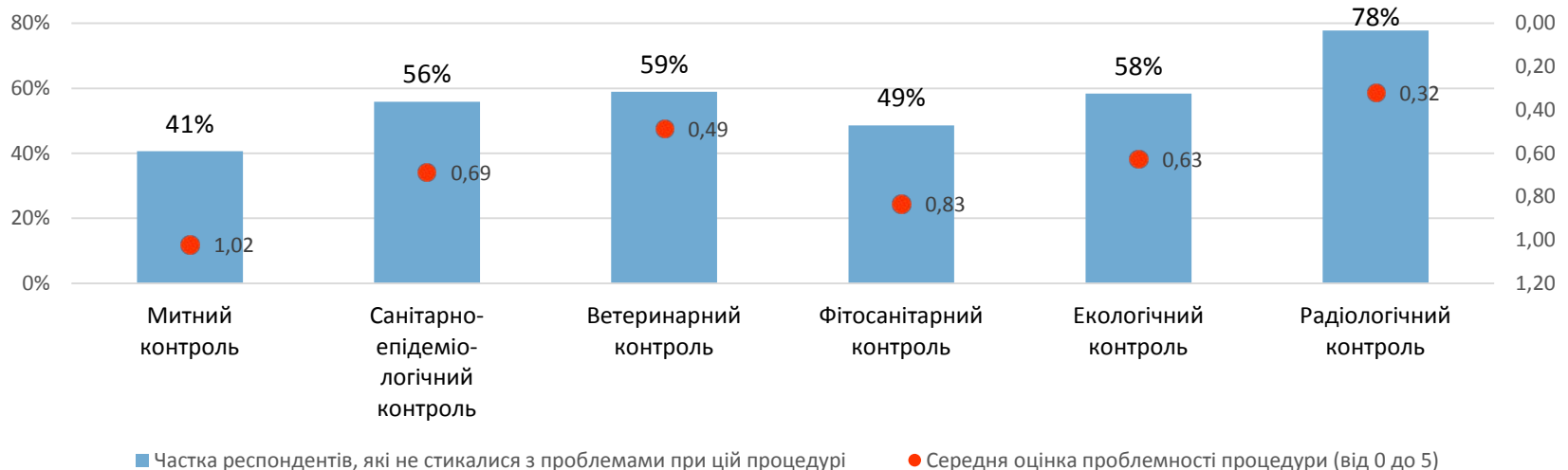
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ГЛИБИННИХ ІНТЕРВ'Ю

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Оцінка ділового середовища та митних процедур

- Підприємства, з якими були проведені глибинні інтерв'ю, переважно позитивно оцінюють зміни ділового середовища за останні два роки
 - 60% вважають, що умови для ведення бізнесу покращилися (індекс = +0,45)
- Проблемність різних видів контролю оцінюється підприємствами досить низько.
 - Найбільш проблемними є митний та фітосанітарний контроль

Проект фінансується
Європейським Союзом

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

ДІАЛОГ
ЗІ СПРИЯННЯ
ТОРГІВЛІ

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

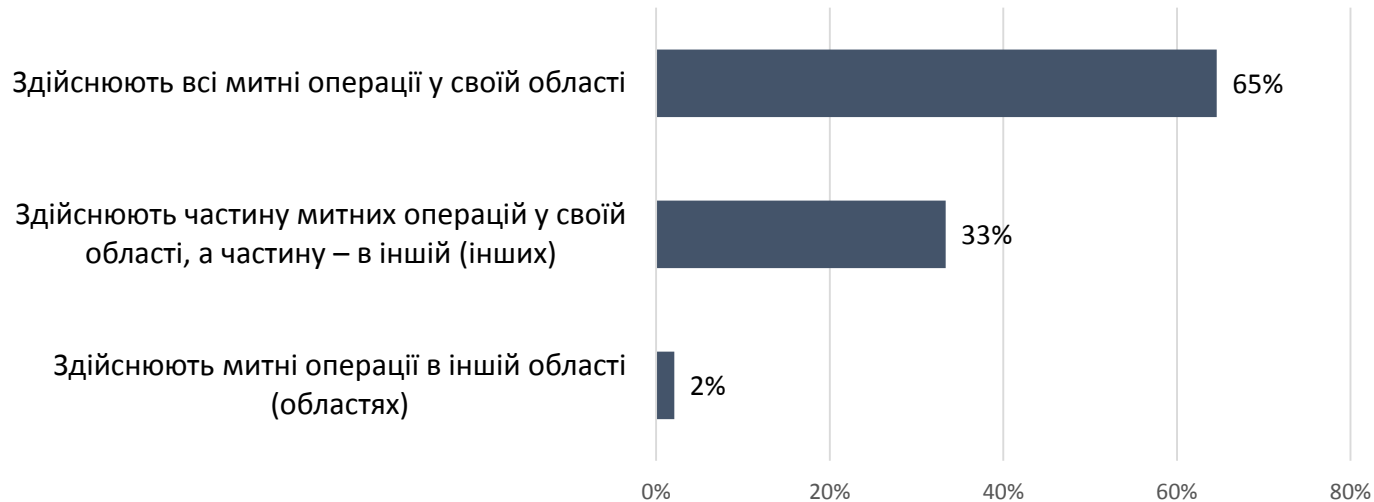
РЕГІОНАЛЬНІ МИТНИЦІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ГЛИБИННИХ ІНТЕРВ'Ю

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Яким митницям підприємства «надають» перевагу

- Приблизно дві третини підприємств (65%) здійснюють митні операції у своїй області

Переваги у роботі регіональних митниць

■ Спрощення процедур:

- поліпшення і пришвидшення процедур, зменшення часу оформлення;
- робота «єдиного вікна» та впровадження електронного документообігу;
- автоматизована система оцінки ризиків;
- процедура прийняття попередніх рішень про класифікацію та кодування товарів;
- відсутність проблем на митниці за умов наявності всіх документів і дотримання правил;
- часткова гармонізація документації внаслідок підписання Угоди про асоціацію з ЄС;
- можливість оформлення товару без заїзду авто на термінал.

■ Прозорість та партнерські відносини:

- оперативність та прозорість роботи митниці, компетентність персоналу;
- можливість виправлення помилок у документах без потреби призупинення процесу оформлення;
- відсутність штучного затягування оформлення та упередженого ставлення до підприємств;
- покращення сервісу, доброзичливість, партнерські стосунки.

■ Комунікація:

- хороша комунікація з посадовими особами митних органів, можливість отримати консультації;
- наявність необхідної інформації на сайті регіональної митниці.

Перешкоди при проходженні регіональних митниць

- Респонденти у регіонах назвали перешкоди, характерні **для регіональних митниць**
 - Це відсутність митних терміналів в окремих містах, далеке розташування митниць від регіональних центрів тощо
- Також підприємства назвали **основні причини, через які вони не завжди розмитнюються у своїй області:**
 - логістичні причини;
 - більш зручний режим роботи митниці в іншій області (вихідні дні);
 - наявність митних брокерів, які обізнані зі специфікою товару і працюють в іншому регіоні;
 - митне оформлення за ціною контракту (на відміну від митниці рідної області);
 - більш короткий час оформлення/менш прискіпливий митний контроль в іншій митниці;
 - наявність безкоштовних митних терміналів;
 - відсутність енергетичної митниці у своєму регіоні.

Рекомендації для покращення митних процедур на регіональному рівні

12

- Перегляд режиму роботи митних постів внутрішніх митниць.
- Налагодження (уніфікація) співпраці митниці із суміжними службами на обласному рівні.
- Підвищення професійного рівня фахівців державних органів, задіяних при митному оформленні.
- Вдосконалення програмного та технічного забезпечення митниць та суміжних органів на місцях.
- Проведення навчальних семінарів, он-лайн консультацій із представниками малих та середніх суб'єктів ЗЕД.
- Вивчення можливості та доцільності переміщення до Луцька регіональної обласної митниці ДФС Волинської обл. або відкриття в Луцьку філії (техн. офісу).
- Вивчення можливості та доцільності відкриття митного терміналу в Чернігові.
- Вивчення можливості та доцільності видачі сертифіката EUR1 не тільки у м. Старобільську, а й у м. Сєвєродонецьк Луганської області.
- Створення координаційних рад із питань зовнішньоекономічної діяльності при обласних держадміністраціях за участі зацікавлених сторін.

Проект фінансується
Європейським Союзом

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

ДІАЛОГ
ЗІ СПРИЯННЯ
ТОРГІВЛІ

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

ОЦІНКА ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ «ЄДИНОГО ВІКНА» НА МИТНИЦІ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ГЛИБИННИХ ІНТЕРВ'Ю

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Оцінка функціонування механізму «Єдиного вікна» на митниці

- Усі підприємства, з якими було проведено глибокі інтерв'ю та які проходять митне оформлення самостійно, мають досвід проходження митних процедур через механізм «єдиного вікна».
- Підприємства зазначають позитивні зміни в результаті впровадження принципу «єдиного вікна»: скорочення часу проходження процедур та можливість подавати документи в електронному вигляді.

- Рекомендації, які надали для покращення механізму «єдиного вікна»:
 - покращити технічне оснащення митниць з точки зору роботи «єдиного вікна»;
 - краще налагодити співпрацю митниці та суміжних служб;
 - змінити алгоритм роботи, щоб суміжні служби мали можливість здійснювати огляд одночасно з митними органами;
 - покращити обмін інформацією через електронні системи між митницями та між митницею і підприємством (брокером);
 - надати можливість подання додаткових документів у «єдине вікно»;
 - та інші

Проект фінансується
Європейським Союзом

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

ДІАЛОГ
ЗІ СПРИЯННЯ
ТОРГІВЛІ

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

ОСНОВНІ ПЕРЕШКОДИ, З ЯКИМИ СТИКАЮТЬСЯ СУБ'ЄКТИ ЗЕД ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ МИТНИХ ПРОЦЕДУР

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ГЛИБИННИХ ІНТЕРВ'Ю

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Основні перешкоди, з якими стикаються суб'єкти ЗЕД

- нестабільна (незадовільна) робота інформаційного веб-порталу "Єдине вікно для міжнародної торгівлі";
- непрозора і необ'єктивна процедура визначення митної вартості при імпорті товарів *(підприємці зазначають різні підходи при визначенні митної вартості на різних митницях, також спостерігаються відмінності при визначенні митної вартості на один і той в різних регіонах);*
- непрозорість процедури визначення коду УКТ ЗЕД товару (пропонується скасувати штрафи за неправильне визначення суб'єктом декларування коду товару відповідно до УКТ ЗЕД);
- тривала процедура контролю прав інтелектуальної власності;
- неповноцінний графік роботи митниць по п'ятницях та вихідних днях (нецілодобова робота внутрішніх митних постів);
- відсутність дієвого інституту авторизованого економічного оператора;
- відсутність механізму ефективного постмитного аудиту, що повноцінно функціонує;
- корупція;
- різні часові рамки роботи митниці та суміжних контролюючих служб і незлагодженість їх роботи;
- недостатній професійний рівень посадових осіб митниці та суміжних служб;
- черги на митницях;
- непрозора процедура розгляду скарг суб'єктів ЗЕД, які досить часто розглядаються в тих підрозділах, на які надходить скарга.

Проект фінансується
Європейським Союзом

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

ДІАЛОГ
ЗІ СПРИЯННЯ
ТОРГІВЛІ

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

РЕКОМЕНДАЦІЇ УЧАСНИКІВ ГЛИБИННИХ ІНТЕРВ'Ю

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Рекомендації для покращення здійснення митних процедур (1)

1. Подальше вдосконалення процедур митного оформлення через механізм «єдиного вікна» з урахуванням побажань користувачів цієї системи.
2. Розширення практики використання різноманітних систем сканування, які б дозволили проводити огляд товару без необхідності його розвантаження.
3. Імплементация інституту авторизованого економічного оператора (ухвалення Верховною Радою України проекту Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо деяких питань виконання Глави 5 Розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони) реєстр. номер 7473 від 29 грудня 2017 року).
4. Розробка і виконання чіткої та прозорої процедури з оцінки митної вартості товарів.
5. Відкриття для публічного використання знеособленої митної бази експортно/імпортних операцій.
6. Визначення чіткої процедури визначення коду УКТ ЗЕД товарів.
7. Активізація заходів, спрямованих на забезпечення обміну інформацією про митну вартість товарів при здійсненні експортно-імпортних операцій між митними органами України та уповноваженими органами країн-експортерів.

Рекомендації для покращення здійснення митних процедур (2)

8. **Реформування митних органів** (яке б, серед іншого, передбачало збільшення заробітної плати митникам; впровадження заходів, спрямованих на підвищення престижності професії митника; впровадження персональної відповідальності митників за свої незаконні дії, підвищення громадського контролю за діяльністю митних органів, впровадження нових технологій митної справи тощо).
9. **Оновлення програмного та технічного забезпечення митниць та суміжних служб із забезпеченням відповідної спроможності каналів зв'язку для забезпечення ефективного здійснення процедур митного оформлення вантажів.**
10. **Впровадження ефективних процедур та механізмів постмитного аудиту.**
11. **Утворення окремих підрозділів із розгляду скарг у системі митних органів.**
12. **Оптимізація роботи Митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності.**
13. **У разі, якщо автоматизованою системою митного оформлення не визначено необхідність виконання митних формальностей посадовою особою митниці, рішення щодо виконання таких формальностей має прийматися автоматично.**